

odpowiedniej umowy między starostą powiatu a spółdzielnią oraz udokumentowanego wniosku spółdzielni.

Spółdzielnia socjalna uprawniona jest do stosowania uproszczonych zasad rachunkowości, jeżeli jej przychody netto ze sprzedaży towarów, produktów i operacji finansowych za poprzedni rok obrotowy nie przekroczyły równowartości 1.200.000 EUR.

Działalność spółdzielni socjalnej może również zostać wsparta ze środków budżetu państwa lub środków budżetu jednostki samorządu terytorialnego, w szczególności poprzez: dotacje, poręczenia, usługi lub doradztwo w zakresie finansowym, księgowym i ekonomicznym, prawnym i marketingowym, zrefundowanie kosztów lustracji (art. 15 Ustawy o spółdzielniach socjalnych).

Powyższe formy wsparcia w zakresie wspomnianych wcześniej dotacji mogą być współfinansowane ze środków unijnych w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

W perspektywie finansowej na lata 2014-2020 Unia Europejska dodatkowo zatwierdziła utworzenie systemu preferencyjnych pożyczek dla przedsiębiorców społecznych. Pożyczek mają udzielać certyfikowane instytucje finansowe w poszczególnych krajach. W Polsce pilotażowy program pożyczek dla spółdzielni socjalnych uruchomiony został w 2013 roku przez Towarzystwo Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych SA. Pożyczki w polskim pilotażu wynoszą do 100 tys. zł na okres 60 miesięcy przy oprocentowaniu 0,8 - 1,6 proc. w skali roku.

Przedsiębiorstwa społeczne oprócz celów biznesowych, realizują przede wszystkim cele społeczne. Warto to podkreślać, albowiem dzięki temu najsilniejszym ogniwem w spółdzielniach socjalnych jest człowiek. Dlatego też istnieje wyraźna podstawa wspierania działań spółdzielni socjalnych w Polsce.³

Б.М. Андрушків, Н.Б. Кирич, О.Б. Погайдак, С.М. Співак
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ОБ'ЄДНАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД (Суміжний досвід - Європейські контексти)

На даний час дедалі більше у засобах масової інформації зустрічаємо повідомлення про створення добровільних територіальних об'єднань. Маємо приклади створення та організації успішного функціонування у містах співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ). Справді, як показує вітчизняний і зарубіжний досвід, найефективнішим механізмом управління спільною територією, спільним майном є здійснення такого управління саме за допомогою об'єднання його співвласників. Одночасно постає питання, як функціонують в умовах територіальних громад промислові підприємства, які особливості управління ними у цих умовах?

Як відомо, доцільність створення ОСББ обумовлюється рядом обставин, а їх успішність залежить від завдань, яких мешканці поставляють перед собою. Одним з них може бути контроль за послугами ЖЕКу. Наприклад, ОСББ може заключити угоду про співпрацю з підрядниками, щомісячно підписувати наприклад із ЖЕКом акти про виконання окремих ремонтних робіт будинку, на підставі яких визначається факт виконання та обсяги конкретних робіт і відповідно проводяться нарахування (перерахунок) мешканцям ін. Реалізація контрольних функцій відбувається на

³ Пор. <http://zielonalinia.gov.pl> [stan na 01.04.2017 r.]

загальних положеннях з врахуванням існуючих історичних традицій, територіальних особливостей ін.

Інша ситуація з організацією діяльності та управління промислового підприємства, яке обтяжене розмаїтими галузевими зобов'язаннями в умовах добровільного об'єднання територіальних громад. У вітчизняній практиці є наявний досвід функціонування підприємств, установ та організацій в умовах міського самоврядування. Тим часом, іншими є обставини в низових адміністративних районах де функціонують переробні, будівельні, ремонтно-побутові підприємства, та інші обслуговуючі організації та установи.

Якщо розглянути досвід виникнення ОСББ то можна зауважити цілий ряд специфічних моментів та особливостей цього процесу. Взагалі формування ОСББ розпочалося лише у 1995 році.

Станом на 01.03.2011 року в Україні налічувалось 12 386 об'єднань, що становило понад 10% житлових будинків країни, які мають п'ять і більше поверхів.

Загальна кількість ОСББ на 01.05.2016 р в порівнянні з 01.05.2015 збільшилася на 28046 об'єднання (на 17,6%) за даними «Про ОСМД Інфо».

З 1 липня 2016 року набув сили закон про ліквідацію ЖЕКів в Україні. Відповідно до закону, всі багатоквартирні будинки будуть управлятися ОСББ (об'єднання співвласників багатоквартирних будинків) або передаються приватним керуючим компаніям [5].

Необхідно сказати що у цьому процесі вітчизняні стратеги у цій царині скористались зарубіжним досвідом.

Найбільший успіх організації управління підприємствами та організаціями в т.ч. і ОСББ на даний час має Естонія. Там влада обрала самий радикальний спосіб реформування ЖКГ – повну його приватизацію, яка тривала 12 років. У 2006 р. був ліквідований останній елемент державної системи ЖКГ – муніципальна служба замовника з управління житловими будинками. Саме управління, як і безпосереднє обслуговування житлового фонду, здійснюється приватним формуваннями вже декілька років до цього [4].

Житловий фонд в Естонії зараз практично повністю знаходиться в приватних руках (близько 98 % міських квартир належить приватним особам, кооперативам або фірмам, 2 % – державному соціальному житловому фонду). Ці товариства отримали будинки на баланс і управляють ними, тобто організують утримання і ремонт житлових будівель, взаємовідносини з організації підрядних робіт, послуг з підприємствами здійснюється на договірній основі . Остання обставина принципово відрізняє Естонію від сусідів: у Латвії та Литві питаннями взаємовідносин промислових підприємств та територією, експлуатацією житлового фонду досі в основному займається міська влада.

У Польщі вирішенню цих питань сприяв Закон «Про власність на житло» від 24.06.1994 р., який ввів поняття житлове товариство (український аналог – ОСББ), яке повинне самостійно господарювати у своєму будинку, в тому числі дбати про зменшення витрат на споживання комунальних послуг і утримання свого спільного майна.

Що стосується країн Західної Європи загалом, то у питаннях розвитку підприємств в умовах в об'єднань територіальних громад (наприклад досвід створення ОСББ) найбільший досвід мають Франція і Фінляндія. У Франції комунальні служби є переважно муніципальними. У той же час досить широко поширений і досвід застосування концесій в комунальному господарстві. Ця форма заснована на договорі концесії, відповідно до якого підприємство комунальної сфери передається в експлуатацію приватній фірмі. Виробництво продукції, робіт та послуг здійснюється за рахунок концесіонера, при цьому він має право стягувати зі споживачів платежі за

надання цих послуг. При цьому у Франції і Фінляндії, поряд з націоналізованими газовими мережами та державною енергетикою, існують і приватні, а також функціонують на основі договору концесії, компанії. [6]

Фінляндії 1,4 мільйона будинків об'єднані в 70 000 акціонерних товариств – власників житлової нерухомості. 50 000 з них користуються послугами компаній з управління нерухомістю (операторів), 20 000 управляються самостійно. Оператор (керуюча компанія), перш за все, відповідає за щоденне управління згідно з договором на управління, в якому обумовлюються умови та перелік продукції, робіт та послуг і розцінки.

Кількість об'єднань власників житла (ОСЖ) у Франції з 2000 по 2010 роки збільшилася в 1,6 рази, у Фінляндії в 1,4 рази, що свідчить про те, що ці об'єднання мають авторитет у населення і є затребуваним інститутом надання як комунальних послуг так і продукції, робіт та послуг функціонуючих на території підприємств.

Основним позитивним моментом у практиці виробництва продукції, робіт та надання комунальних послуг у Франції і Фінляндії є повсюдне поширення об'єднань власників житла, досвід залучення до управління майном приватних підприємців і повсюдне поширення інформаційних технологій у сфері комунальних послуг [1].

Тим часом не дивлячись на досить прогресивну динаміку в формуванні ОСББ в державах Європейської співдружності з боку України загалом та галузевими Міністерствами до даного часу ніхто не проявляв зацікавленості у вивченні особливостей та проблем розвитку підприємств в умовах в об'єднань територіальних громад, у формуванні їх управлінських органів та розвитку відповідно до прийнятого Державою законодавства.

Отже на основі вищевикладеного хочемо зробити висновок про доцільність спеціального глибокого вивчення зарубіжного досвіду створення органів управління та організації їх функціонування в умовах об'єднань територіальних громад. Впровадження його у практику функціонування вітчизняних промислових підприємств. Адже, як відомо, воно створюється на основі права спільної власності і представляє не лише співвласників нерухомості як однієї з сторін, а і представників території. Щоб самостійно розглядати умови їх функціонування, та вирішувати проблеми пріоритетності напрямів розвитку у залежності від ресурсних та інших чинників, які будуть внески на вирішення проблем благоустрою території, кому і які внески здавати, куди і як витратити гроші, необхідно приймати обґрунтовані управлінські рішення. Ефективне використання ресурсів, засобів, коштів та посилення контролю і відповідальності призведуть до організації ефективного, раціональнішого використання можливостей території, виготовлення підприємствами якіснішої продукції, повнішого задоволення потреб населення у послугах.

1. *Стратегія розвитку адміністративного району (Концептуальні засади організації соціально-економічного розвитку адміністративного району в контексті формування добровільних об'єднань територіальних громад Лановеччини / Б.М.Андрушків, Н.Б.Кирич, С.М. Співак та ін. – Тернопіль: ФОП Паляниця В.А, 2017. - 456 с.*

2. *Повний регіональний розрахунок – шлях підвищення ефективності територіальної оцінки, забезпечення її сталого розвитку / Б.М. Андрушків, О.О. Бендасюк, М.П. Войнарченко та ін. – Тернопіль: ТЗОВ «Терно-граф», 2014. – 680 с.*

3. *Лега, Ю. Г. Вдосконалення управління житловокомунальним комплексом України в сучасних умовах розвитку національної економіки [Текст] : Монографія / Ю. Г. Лега, Т. М. Качала, Н. Ф. Чечетова. – Черкаси: ЧДТУ, 2008. – 219 с. – ISBN 9667533271.*

4. *Дорофійенко, В. В. Создание и организация деятельности объединений совладельцев много квартирных домов (ОСМД) – основа реформирования управления жилищным хозяйством [Текст] / В. В. Дорофійенко, В. И. Логвиненко, И. Н. Осипенко. – Донец : ВИК, 2007. – 240 с.*

5. *Економіка міського господарства [Текст] / Т. П. Юр'єва, В. О. Костюк, В. А. Бардаков та ін. – Харків : ХДАМГ, 2008. – 672 с. – ISBN 978966 6951192.*

6. Димченко, О. В. *Житловокомунальне господарство в реформаційному процесі: аналіз, проектування, управління* [Текст] : монографія / О. В. Димченко ; Харк. нац. акад. міськ. госпва. – Х.: ХНАМГ, 2009. – 356 с. – ISBN 789666951512.
7. https://uk.wikipedia.org/wiki/Об'єднання_співвласників_багатоквартирного_будинку
8. http://dbn.at.ua/publ/osbb/novini_osbb/zarubizhnij_dosvid_rozvitku_osbb/30-1-0-573

Ю.О. Буник

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

КЛАСИФІКАЦІЯ ІНСТРУМЕНТІВ РЕАГУВАННЯ В УМОВАХ КРИЗОВОЇ МІГРАЦІЇ В ЄС

Проблема регулювання міжнародної міграції населення завжди була актуальною, але в останнє десятиліття перед урядами постало нове питання, що пов'язане з інтенсифікацією економічних та політичних криз та прийняттям ряду дій реагування для подолання явища кризової міграції населення. Основними механізмами регулювання міжнародної трудової міграції можуть бути, по-перше, узгодженість масштабів, структури і напрямів зовнішньої трудової міграції з внутрішніми міграційними потоками. Тоді як механізм реагування в умовах кризової міграції нерозроблений, в чому і полягає актуальність явища кризової міграції. Особливо гостро міграційні процеси відбуваються в країнах ЄС, які змушені приймати велику кількість біженців та мігрантів, які постраждали як від економічних, політичних криз, так і від стихійних лих, що несе значне навантаження на бюджет.

Країнами, що приймають найбільшу кількість біженців та мігрантів є Німеччина, Угорщина, Швеція та Австрія. Але чи є такий розподіл обґрунтований та вигідний для цих країн. В цілому 660 тис. чоловік прибутку в 30 країн - 28 членів ЄС плюс Норвегія і Швейцарія - в 2014 році і 1, 27 млн. в 2015 році [1].

Ці 30 країн загальною чисельністю населення 522 млн. чол., а це означає, що на кожні 540 європейців припадає один біженець в рік. Виходячи з числа біженців, що мігрують до Європи порівнюючи з населенням країн, Німеччина, наприклад, прийняла 314 тис. чол., коли її «справедлива частка» біженців складає 150 тис. чол. - це значить, вона прийняла на 164 тис. чол. "зайвих". Угорщина приймає на 124 тис. чол. більше, Швеція на 37 тис., а Австрія на 37 тис., в той час як Велика Британія «недоотримує» 85 тис., Іспанія – 76 тис., Польща – 60 тис., Франція – 55,6 тис., а Італія – близько 40 тис. біженців. Тобто, ми бачимо, що розподіл є нерівномірний, що призводить до зменшення економічної стабільності та збільшення витрат з бюджету країн, що приймають найбільшу кількість біженців та мігрантів.

Основним інструментом реагування в умовах кризової міграції є справедливий і рівномірний розподіл кризових мігрантів на основі розміру ВВП, населення, рівня безробіття. Відсутність узгодженості приводить до того, що у певні країни надходить приток зовнішніх мігрантів, при достатній кількості внутрішніх трудових ресурсів, які могли б ефективно використовуватися натомість іноземних працівників. Відповідно, повинен здійснюватися постійний моніторинг балансів трудових ресурсів, соціально-економічного та трудового середовища країни. По – друге, визначення додаткової потреби країн у зарубіжних трудових мігрантах повинно здійснюватися у розрізі професійно-кваліфікованих груп з урахуванням перспектив соціально-економічного розвитку і впровадження нових технологій.

Дублінська угода повинна бути замінена на постійний і обов'язковий механізм, який забезпечує справедливий розподіл відповідальності для розміщення осіб, які шукають притулку, біженців та кризових мігрантів відповідно до економічного і